

Dret Civil IV

Codi: 102238

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OB	3	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: María Carmen Núñez Zorrilla

Correu electrònic: MariCarmen.Nunez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Equip docent

Juan Manuel Abril Campoy

Javier Pou de Avilés Sans

Guillem Izquierdo Grau

Rafael Arnaiz Ramos

Prerequisits

Per a un bon seguiment del curs de Dret civil IV és necessari un bon coneixement de les bases del Dret romà, del Dret civil I, del Dret civil II i del Dret civil III. Pertinent també és el correcte ús de la terminologia jurídica.

L'assignació de la docència entre els professors es distribueix de la següent manera:

Grup 1: Joan Manuel Abril Campoy i Xavier Pou de Avilés/idioma català i castellà

Grup 2: Guillem Izquierdo Grau/idioma castellà

Grupo 3: Mª Carmen Núñez Zorrilla/idioma castellà

Grupo 51: Rafael Arnaiz Ramos/idioma castellà

Objectius

Dret Civil IV és una assignatura que s'imparteix en el primer (Grau en ADE + Dret) i segon (Grau Dret) semestre del tercer curs. L'objectiu de l'assignatura és l'adquisició per part de l'alumnat de les nocions bàsiques en seu de Drets reals i dret hipotecari. Per tant, és una matèria essencial dins del Grau. El Dret Civil IV té la utilitat acadèmica d'obrir els conceptes generals en dret de béns, que després seran desenvolupats en les diverses assignatures a càrrec de la unitat de Dret civil i especialment, en les assignatures optatives proposades per aquesta unitat. En aquest sentit, el Dret civil IV és la base a partir de la qual es desenvoluparan les assignatures optatives: Dret de família, Dret de successions i Responsabilitat civil. A més,

aquesta aportació formativa tindrà una incidència molt important en altres assignatures del Grau. El Dret Civil IV pretén de l'estudiant l'assoliment de diversos objectius, entre els quals destaquen particularment:

- Identificar els conceptes fonamentals de la teoria general del dret de béns i de les relacions jurídic-reals en particular.
- Conèixer el sistema d'adquisició i transmissió de la propietat i els altres drets reals en el nostre sistema jurídic, diferenciant-lo dels models comparats.
- Comprendre els elements bàsics dels Drets reals i connectar-los amb el dret d'obligacions i dret de contractes.

Competències

- Analitzar adequadament les qüestions vinculades amb la igualtat entre homes i dones.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
- Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Incorporar els mecanismes necessaris per conèixer, valorar i aplicar les reformes legislatives així com per seguir els canvis que es produeixen en una determinada matèria.
- Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
- Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
- Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.
- Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els conceptes fonamentals del dret civil.
2. Analitzar les institucions pròpies del dret patrimonial.
3. Aplicar els conceptes de manera transversal en les diverses matèries que compreses en el dret civil a partir de la jurisprudència emanada dels diferents òrgans jurisdiccionals.
4. Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració de documents que reflecteixin determinats interessos jurídics.
5. Aplicar estratègies comunicatives per identificar i exposar conflictes de caràcter jurídic en els diversos àmbits del dret civil, civil familiar, de successions, de consum, de menors, de responsabilitat civil.
6. Aplicar estratègies per a produir textos escrits i orals en els diversos àmbits del dret civil.
7. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
8. Contextualitzar les formes de creació del dret en l'àmbit patrimonial.
9. Definir els conceptes europeus i internacionals en matèria d'igualtat.
10. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
11. Distingir el context sociojurídic de les diverses institucions civils.
12. Elaborar informes sobre els nous canvis legals.
13. Exposar oralment, amb un discurs crític, les reformes de les institucions civils.
14. Gestionar recursos bibliogràfics i documentals: bases de dades, navegació, etc.
15. Identificar els conflictes d'interessos que pretén resoldre el legislador quan elabora normes civils.
16. Interpretar críticament els fonaments del dret civil.
17. Planificar i organitzar: gestió del temps, dels recursos, etc.
18. Produir textos orals en els diversos àmbits del dret civil, en què es demostrin capacitats comunicatives específiques.

19. Produir textos orals i escrits en els quals sigui present el discurs igualitari.
20. Produir textos orals i escrits exposant punts de vista propis que incideixin en les institucions jurídicocivils.
21. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictàmens.
22. Redactar textos escrits (contractes, testaments).
23. Resoldre interferències entre els diferents interessos en conflicte presents en les normes civils.
24. Ser capaç d'aprendre de manera autònoma i tenir un esperit emprenedor.
25. Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.
26. Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Continguts

DRETS REALS

PART GENERAL I DRET REGISTRAL

TEMA 1. EL DRET REAL. ADQUISICIÓ I TRANSMISSIÓ DEL DRET REAL

1. El dret real: concepte, classes. Les situacions intermèdies
2. Fonts de creació dels drets reals
3. El doble sistema d'adquisició i de transmissió dels drets reals
4. La tradició: concepte i modalitats

TEMA 2. EL REGISTRE DE LA PROPIETAT (I)

1. El registre de la propietat: concepte. Els sistemes registrals. El sistema registral espanyol i la seva normativa
2. Les situacions que ingressen en el registre. Els títols inscripibles
3. La finca registral: concepte i tipus. Accés al Registre i alteracions de la finca registrada
4. Concordança i coincidència entre Registre de la propietat i cadastre
5. El seient registral. Concepte, classes i pèrdua de vigència

TEMA 3. EL REGISTRE DE LA PROPIETAT (II). EL REGISTRE DE BÉNS MOBLES

1. La immatriculació. Concepte, mitjans de immatriculació. doble immatriculació
2. Rectificació del registre inexacte
3. Efectes de la publicitat registral:
  - 3.1. Publicitat material i formal
  - 3.2. Legitimació registral
  - 3.2. Inoposabilitat i fe pública registral
4. El registre de béns mobles: Normes, seccions i trets fonamentals

TEMA 4. LA POSSESIÓ

1. Concepte. Possessió i detenció
  - 1.1. Subjectes. Capacitat. La copossessió i la concurrència de possessions
  - 1.2. Objecte
  - 1.3. Contingut
2. El concepte possessori. La inversió o interversió; continuïtat
3. Possessió de bona i de mala fe
4. Maneres d'adquisició de la possessió. Capacitat. Possessió clandestina i amb violència
5. Fi de la possessió: Causes
6. Efectes de la possessió:
  - 6.1. Possessió i títol. Adquisició de bona fe de béns mobles
  - 6.2. Liquidació de la situació possessòria
7. La tutela judicial de la possessió. L'acció publiciana

TEMA 5. LA DONACIÓ

1. La donació: naturalesa jurídica
2. L'acte dispositiu de donació:
  - 2.1. Estructura

- 2.2. Capacitat del donant i del donatari
- 2.3. Objecte
- 2.4. Limitacions de l'efecte dispositiu: Donacions condicionals i a termini. Donació amb clàusula de reversió. Donació amb reserva de la facultat de disposar. Les donacions amb caràcter benèfic.
- 3. La causa gratuïta:
  - 3.1. La donació modal. La donació crematística. La donació indirecta
  - 3.2. Efectes derivats de la causa gratuïta
  - 3.3. La revocació de donacions
- 4. El títol lucratiu:
  - 4.1. Forma
  - 4.2. Acceptació del donatari
  - 4.3. Eficàcia de la donació

TEMA 6. LA USUCAPIÓ

- 1. Concepte, subjectes i objecte
- 2. Requisits:
  - 2.1. La possessió hàbil per a usucapir
  - 2.2. Els terminis; interrupció; suspensió
- 3. La usucapió alliberadora
- 4. Renúncia a la usucapió
- 5. La usucapió i el registre de la propietat

TEMA 7. EXTINCIÓ DELS DRETS REALS

- 1. Diferència entre extinció i causes d'extinció del dret real
- 2. La pèrdua del bé. La subrogació real
- 3. La consolidació. Drets reals de propietari
- 4. La renúncia

TEMA 8. EL DRET DE PROPIETAT

- 1. El dret de propietat
  - 1.1. Concepte, caràcters i funció social. Noves formes d'accés a la propietat de l'habitatge: la propietat temporal i la propietat compartida.
  - 1.2. Contingut i abast.
  - 1.3. Prohibicions de disposar
- 2. Restriccions al dret de propietat:
  - 2.1. Concepte
  - 2.2. Restriccions en interès públic
  - 2.3. Restriccions en interès privat. Relacions de veïnatge. Relacions de contigüitat
  - 2.4. Estat de necessitat
- 3. Les immissions: concepte, classes i règim jurídic. Doctrina jurisprudencial i especial referència al medi ambient
- 4. Maneres d'adquisició del dret de propietat:
  - 4.1. L'accessió. Regles generals. L'accessió immobiliària. L'accessió mobiliària.
  - 4.2. Adquisició per ocupació. Règim jurídic de les troballes i dels objectes d'extraordinari valor
- 5. L'abandonament de la propietat
- 6. Protecció del dret de propietat
  - 6.1. L'acció reivindicatòria: concepte; requisits; efectes
  - 6.2. Accions d'exclusió: acció negatòria, tanca de finques, delimitació i fitació

TEMA 9. LES SITUACIONS DE COMUNITAT

- 1. Comunitat i cotitularitat. Situacions de comunitat. Societat i comunitat.
- 2. Comunitat ordinària indivisa: concepte i constitució
  - 2.1. Drets individuals sobre la comunitat
  - 2.2. Drets i deures sobre l'objecte de la comunitat
  - 2.3. Extinció: la divisió de la comunitat
- 3. La propietat horitzontal
  - 3.1. Configuració. Constitució i règim jurídic. Òrgans de la comunitat.

- 3.2. Propietat horitzontal simple
- 3.3. Propietat horitzontal complexa
- 3.4. Comunitats i subcomunitats per a garatges i trasters
- 3.5. Propietat horitzontal per parcel·les
- 4. Comunitat per torns
- 5. La comunitat especial de mitgeria

DRETS REALS PARTICULARS

TEMA 10. ELS DRETS DE GARANTIA (I): RETENCIÓ, PENYORA, ANTICRESI

- 1. Drets reals de garantia: concepte i caràcters. Classes i eficàcia jurídica general
- 2. Dret de retenció:
  - 2.1 Concepte. Constitució
  - 2.2 Règim jurídic. Efectes
  - 2.3 Retenció de béns mobles de poc valor
- 3. La penyora:
  - 3.1. Concepte. Constitució
  - 3.2. Règim jurídic. Efectes
  - 3.3. La penyora sense desplaçament: règim jurídic
- 4. L'anticresi:
  - 4.1. Concepte. Constitució
  - 4.2. Règim jurídic. Efectes

TEMA 11. ELS DRETS DE GARANTIA (II): LA HIPOTECA

- 1. Concepte legal i doctrinal
- 2. Objecte i extensió objectiva de la hipoteca
- 3. Subjectes: deutor hipotecant, hipotecant no deutor i tercer posseïdor de finca hipotecada, creditor hipotecari
- 4. La constitució de la hipoteca: voluntària i legal
- 5. Règim jurídic del crèdit hipotecari. Classes d'hipoteca en funció del crèdit. Subrogació i modificació de préstecs hipotecaris
- 6. Eficàcia de la hipoteca:
  - 6.1. Fase de seguretat. L'acció de devastació
  - 6.2. Fase d'execució. Procediments per a realitzar el valor dels béns hipotecats
    - 6.2.1. Execució directa contra els béns hipotecats
    - 6.2.2. Venda extrajudicial dels béns hipotecats
    - 6.2.3. Efectes jurídics de l'execució. Especial referència a l'habitatge habitual
- 7. L'extinció de la hipoteca. cancel·lació registral
- 8. La hipoteca mobiliària. Règim jurídic

TEMA 12. DRETS D'ADQUISICIÓ PREFERENT

- 1. Els drets d'adquisició preferent: concepte, classes. Títol de constitució. Extinció
- 2. Drets d'adquisició voluntària: règim jurídic general
  - 2.1. Dret d'opció: constitució, contingut i exercici del dret
  - 2.2. Drets de tempteig i retracte: constitució, contingut i exercici dels drets
- 3. Drets de tempteig i retracte legals. Retracte de confrontants. La torneria
- 4. Col·lisió i preferència entre drets d'adquisició

TEMA 13. DRET D'USDEFRUIT. DRET D'ÚS I DRET D'HABITACIÓ. DRET REAL D'APROFITAMENT PARCIAL

- 1. Dret real d'usdefruit: concepte i constitució
- 2. Objecte. Subjecte i cotitularitat
- 3. Contingut: drets i deures de l'usufructuari i del nu propietari
  - 3.1. Càrregues abans de prendre possessió; despeses
  - 3.2. Disposició del dret. Usdefruit amb facultat de disposició
  - 3.3. Els fruits i les millores
- 4. Extinció, liquidació i defensa
- 5. Els drets d'ús i habitació
- 6. El dret d'aprofitament parcial

TEMA 14. DRET DE SERVITUD

1. Dret de servitud: concepte i constitució
2. Contingut: general i accessori. Servitud de llums i vistes
3. Servitud sobre finca pròpia
4. Extinció de les servituds.
5. Protecció: l'acció confessòria

TEMA 15. DRET DE SUPERFÍCIE. DRET DE VOL. DRET DE CENS

1. El dret de superfície. Concepte i règim jurídic
2. El dret de vol. Concepte i règim jurídic
3. El dret de cens. Concepte, classes i règim jurídic

Metodologia

"La metodologia docent i l'avaluació poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries".

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides: aquella que respon a una programació horària predeterminada, que requereix la direcció presencial del docent i que es desenvolupa en grup. Exemples:

1.1 *Classes magistrals*: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

1.2. *Classes pràctiques*: on els estudiants analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. En supòsits concrets, els casos s'elaboraran a classe. La base del treball pràctic és la comprensió i aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

2. Activitats supervisades: aquella que, tot i que es pot desenvolupar de manera autònoma, requereix la supervisió més o menys puntual d'un professor.

Es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan en l'aula, amb la supervisió i suport del professor: l'elaboració d'algun supòsit pràctic en l'aula, estudi i discussió oral de textos jurídics, bé de la realització d'esquemes d'alguns epígrafs de l'assignatura, de l'elaboració d'un glossari de conceptes... El contingut concret d'aquestes activitats el determinarà el professor de cada grup.

3. Activitats autònomes: aquella en què l'estudiant s'organitza el temps i l'esforç de manera autònoma, ja sigui individualment o en grup. Exemples:

3.1. *Elaboració de documents*: es tracta de documents de les activitats pràctiques que seran lliurades i analitzades a l'aula. Es pot tractar de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professor extrets de sentències dels tribunals. També es proposa com activitat autònoma un examen parcial, la forma concreta del qual la determinarà cada professor en el seu grup.

3.2. *Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics i la preparació de l'examen*. En algun o alguns casos els estudiants hauran de fer la cerca de la documentació de forma autònoma.

3.3. *Lectura comprensiva de textos jurídics*: Els textos jurídics poden ser sentències, normes articles de revista o monografies, a més del manual o dels manuals recomanats. El tipus de textjurídic concret es determinarà per cada professor segons el seu grup.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Elaboració pràctiques a l'aula	22,5	0,9	3, 10, 16, 17, 22, 25
classes magistrals i pràctiques	22,5	0,9	2, 5, 10, 16, 17, 23, 25
Tipus: Supervisades			
Tutories	0	0	1, 6, 17
Tipus: Autònomes			
cerca de bibliografia i jurisprudència	6	0,24	1, 2, 12, 13, 20
estudi	43	1,72	2, 3, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 26
examen parcial	2	0,08	1, 4, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 19, 23, 26
lectura textos jurídics	30	1,2	1, 3, 5, 7, 8, 14, 22, 23, 25
redacció de treballs	20	0,8	6, 7, 14, 17, 18, 19, 22, 25

Avaluació

la previsió és que les activitats d'avaluació es puguin desenvolupar de manera presencial, tant les d'avaluació continuada -en l'espai de seminaris o pràctiques d'aula- com ara els exàmens finals. Tot això, sens perjudici que circumstàncies sanitàries sobrevingudes ho impedeixin.

L'avaluació s'ha de basar en un mínim de tres activitats avaluable, que es corresponguin com a mínim, a dues tipologies diferents (exemple de tipologies possibles no exhaustiu: casos pràctics, treball de curs, presentacions orals, argumentació i debat, assistència, participació, exàmens) . Cap de les tipologies pot representar més del 50% de la qualificació final. Les activitats avaluable seran distribuïdes al llarg de tot el curs. De manera que no és possible fer una sola prova amb tres parts ben diferenciades que corresponguin a dues tipologies diferents. Una pràctica no ajustada als paràmetres seria la realització d'un examen final amb una pregunta llarga, una prova tipus test i un cas pràctic . Un exemple correcte podria ser la realització d'un examen final de teoria amb un valor del 50%; la resolució de 2 casos pràctics durant el curs acadèmic, amb un valor del 40%, i una presentació a classe durant el curs amb un valor del 10% .

E x a m e n f i n a l :

Tots els alumnes, hagin superat o no l'avaluació continuada, poden accedir a l'examen final. El tipus concret d'examen (oral, escrit, desenvolupament de preguntes, multiple choice, etc ...) serà determinat pel/per la docent. Els estudiants s'examinen del programa de l'assignatura.

Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació:

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 50% sobre la qualificació de la nota final de l'assignatura. La puntuació de l'examen final tindrà un valor del 50% sobre la qualificació de l'assignatura. La nota global de l'assignatura serà el resultat de sumar la puntuació obtinguda en l'avaluació continuada + la puntuació obtinguda en l'examen final.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció mínima de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

Programació-cronograma de les activitats d'avaluació:

A cada grup de docència es publicaran a l'Aula Moodle, abans de l'inici de la docència, un cronograma, amb la data concreta o la setmana de realització de les activitats avaluable, sense perjudici que, excepcionalment i per causes justificades, aquestes puguin, amb preavis i antelació suficient, ser modificades. L'obligatorietat es refereix únicament a les activitats d'avaluació, no a la resta d'activitats d'aprenentatge que es puguin fer.

Procediment de revisió de les qualificacions:

L'alumnat té dret a la revisió dels diferents resultats de les activitats d'avaluació. La revisió ordinària de les activitats d'avaluació començarà, com a mínim, quatre hores després d'haver-se fet públiques les notes, o el mateix dia si abans s'ha anunciat públicament. La sol·licitud de revisió es farà directament al professorat responsable de l'assignatura que hagi realitzat l'avaluació. La revisió ha de ser, en tot cas, personal i individualitzada. En cas de disconformitat amb la qualificació final, l'alumnat disposarà d'un termini de quinze dies naturals, a partir de la data que el calendari acadèmic fixi com a data límit de tancament d'actes, per a presentar una sol·licitud raonada de revisió. Aquesta sol·licitud s'ha de presentar davant el deganat, i es lliurarà a la gestió acadèmica corresponent.

Procediment de recuperació o re-avaluació:

En l'examen de recuperació l'alumnat s'examina de tota la matèria de l'assignatura. La seva nota serà l'obtinguda únicament en aquest examen, sense que se li tingui en compte la qualificació de l'avaluació contínua. Per tenir dret a la reavaluació, l'alumnat ha d'haver-se presentat a l'examen final ordinari i haver obtingut una qualificació mínima de 3 en la mitjana/suma entre l'avaluació contínua + l'examen final ordinari.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un mínim de 5 sobre 10, d'acord amb els percentatges establerts.

Conductes fraudulentas.

Un alumne que copii o intenti copiar a un examen tindrà un 0 en l'examen. Un alumne que presenti una pràctica en el que hi hagi plagi obtindrà un 0 i rebrà una advertència. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspensarà l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats avaluable (per ex examen parcial i resolució dos pràctiques)	50 %	2	0,08	1, 9, 10, 15, 17, 21, 23, 26
examen síntesi	50%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 25
re-avaluació	100%	1	0,04	4, 5, 6, 10, 11, 14, 15, 17, 18, 22, 26

Bibliografia

Legislació:

1. Codi Civil de Catalunya: Llei 5/2006, de 10 de maig, del Llibre Cinquè del Codi Civil de Catalunya, relatiu als drets reals.
2. Codi Civil estatal
3. Llei i Reglament hipotecaris

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- DEL POU, Pere, VAQUER, Antonio i BOSCH, Esteve. Dret Civil de Catalunya. Drets Reals. 6ª ed. Madrid: Marcial Pons, 2018.
- PUIG, Lluís i ROCA, Encarna. Institucions de l'Dret Civil de Catalunya. Vol.IV Drets reals. 1ª ed. València: Editorial Tirant lo Blanch, 2007.
- LUCAS, Adolfo (dir), (et al). Dret Civil Català Vol.IV (1) Drets reals. Possessió, Propietat i Situacions de comunitat. 2ª ed. Barcelona: BoschCivil, 2017.
- LUCAS, Adolfo (dir), (et al). Dret Civil Català Vol.IV (2) Drets reals. Drets reals limitats i Registre de la Propietat. 1ª ed. Barcelona: BoschCivil, 2014.
- AAVV. Lliçons de dret immobiliari registral. 1ª ed. Barcelona: Atelier, 2008.
- LACRUZ, José Luis. Elements de Dret Civil III. Bis. Dret Immobiliari Registral. 2ª ed. Madrid: Dykinson, 2003

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- VALL, José Luis i ARNÁIZ, Rafael (coordinadors), i Deganat Autonòmic dels Registradors de Catalunya. Drets reals de Catalunya (2 Volums). Comentaris ael llibre cinquè de el Codi Civil de Catalunya. 1ª ed. Barcelona: Atelier, 2017.
  - Díez-PICAZO, Luis. Fonaments de Dret Civil Patrimonial T. III. 5a ed. Madrid: Thomson Civitas, 2008.
  - Díez-PICAZO, Luis. Fonaments de Dret Civil Patrimonial T. VI. 1ª ed. Madrid: Thomson Civitas, 2012.
- BIBLIOGRAFIA en format digital
- PADIAL, Adoració i TOLDRÀ, M. Dolors (coordinadores). El dret de propietat i altres drets reals en el dret civil de Catalunya (en línia - llibre electrònic). València: Tirant lo Blanch, 2008. Disponible en el catàleg de la biblioteca de la UAB <https://cataleg.uab.cat>, ia la biblioteca virtual Tirant: base de dades de l'Servei de Biblioteques de la UAB ([https:// biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/search](https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/search))
  - PUIG, Lluís i ROCA, Encarna. Institucions de l'Dret Civil de Catalunya. Vol.. Drets reals (en línia - llibre electrònic) 1ª ed. València: Editorial Tirant lo Blanch, 2007. Disponible en el catàleg de la biblioteca de la UAB <https://cataleg.uab.cat>, ia la biblioteca virtual Tirant: base de dades de l'Servei de Biblioteques de la UAB ([https:// biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/search](https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/search))
  - LUCAS, Adolfo (dir), (et a l'). Dret Civil Català Vol.IV (1 i 2) Drets reals. Possessió, Propietat i Situacions de comunitat. Drets reals limitats i Registre de la Propietat (en línia - llibre electrònic) Barcelona: BoschCivil, 2015. Disponible en el catàleg de la biblioteca de la UAB <https://cataleg.uab.cat>